

«Καινούργιο θέατρο»
Δευτέρα 22 Μαρτίου.

ΤΟΥ Κ. ΣΩΚ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

Μιά σειρά από εικόνες που αντιπροσωπεύουν τους κυριότερους σταθμούς της ζωής και της δράσης ενός Ιστορικού προσώπου είναι το δράμα «Ο Παπαφλέσσας» του κ. Σπύρου Μελά, που με σκηνοθεσία του και αά συνέλεια της νέας του προσπάθειας με το «Καινούργιο Θέατρο», ανέβασκε την προσωμένη Δευτέρα στο θέατρο της «Αλλικής».

«Εντεκα σκηνές. Σε κάθε μία, ο συγγραφέας ξέρει με μαστοριά να ξεχωρίζει ένα χαρακτηριστικό έπει-

τος παραδοθεί και φεύγει λέγοντας τα Ιστορικά του λόγια: «Φεύγω και δε θα γυρίσω παρά δεσπότης ή πασάς». Ο Παπαφλέσσας στην Πάλη, σ' έναν καφενέ: ο Σκουφές, ο Άνα, ή σάν τα μυστηριώδη δι' εικόνες που άρχισαν από καρπό κι' οι δικές μας έφημερίδες να δημοσιεύουν, όπου κάτω από ένα σχέδιο από γυαστά μυστηριώδη μπαίνουν αά λέξαντες χαρακτηριστικά κομμάτια από το κείμενο. Δέν είναι θύμα μυστηρίου. Δέν είναι τίποτα. Ή σκηνοθεσία, κι' ελεγε σ' αυτό σημαντικό συνεργάτη τη σκηνογράφο, θύμα πολλές φορές φτηνή έπιθεώρηση. Άληθινά ο κ. Σπαχής, νομίζεις πως καλλιεργεί το πνεύμα εκείνο που επικρατεί στις χωρίς νόημα γλυκανάλατες κι' άφαντάστα εντυπωσιακές σκηνογραφίες έλληνικών όπερειακών θεάτρων. Το μυστηριώδη είναι θέμα εύκολο για να δημιουργήσει κανείς μιά άτιμόσφαιρα στη σκηνή. Κι' όμως ο κ. Σπαχής δέν τό πετυχαίνει στην πρώτη του εικόνα. Ο καφενές του με τον εύρωχο και καθορογραφημένο χώρο, τό τεράστιο παράθυρο, τό άπολόχρωμο βάμμα δε θύμιζε καθόλου άνατολή, αλλά δε θύμιζε και τίποτα άλλο.

Ήταν έσωτερικό ή έξωτερικό εκείνο τό Γραφείο του Μινιστρου στο Άνάπλι; Εύκολη και καθόλου βασανισμένη ή τόσο συνθησιόμενη στο έπιθεωρησιακό θέατρο χρησιμοποίηση ενός ριντώ για να δίνεται καρός στο βάθος να έτοιμασται ή επόμενη σκηνή. Μά και να είναι μαύρο και βελούδινο έτοιμο τό ριντώ, που μπρός του θα κινηθούν φουστανελάδες και θένια μιά φορά λιμάνι και μιά φορά έσωτερικό; Τήν εθώνη την έχει ίσως περισσότερο ο σκηνοθέτης που διαλέγει τους συνεργάτες του και δέν πρέπει να του λείπει τό πνεύμα που θα μπορούσε—ξέρω γώ;—να υποβάλλει και να επβάλλει στο σκηνογράφο του, αλλά για τον κ. Μελά σά σκηνοθέτη δε νομίζω πως πρέπει πάλι να μιλήσουμε, μπορεί να μη μάς συχωρεθεί ή επανάληψη. Θυμάται μόνο κανείς μερικές σκηνές που όποιοσδήποτε συγγραφέας του Παπαφλέσσα δε θα επέτρεπε στο σκηνοθέτη του να τις κάνει έτσι μικρά δείγμα οι τρεις λιπόμυχοι, τρεμουλιάρηδες και σάν παπεινά γυναικάρια, προστοι στο Κονάκι του Βοεβόδα της Κολαμάτας.

Στόν κ. Μουσούρη πρέπει να ξεχωρίσει κανείς πως έργαστηκε κι' αυτή τη φορά παρά τις φωνές και τό βίαιο τό τύπου που υποδιούσαν, κατάφερε να μη βραχνιάζει ίσως να είναι αυτό μιά τεχνική κατάπτωση του. Από τους άλλους ρόλους έλειπε τό δραματικό στοιχείο δλότελα για να μπορούσε κανείς να κρίνει την τέχνη των έρμηνευτών τους μ' έλο τουτό το Σπύρος Μουσούρης έδωσε θεατρικά τόν Κονάλλο, ο Άποστολίδης ήταν ευγενικά έμφάνιση—χωρίς να δημιουργεί ίσως έναν τύπο, αλλά αυτό είναι εθώνη και του σκηνοθέτη. Ή Ξανθάκη αισθάνεται την κίνηση ξένη πρός τη σκημική έκφραση κι' αυτό είναι πολύ κακό. Κι' επηρεάζει τόν λόγο. Έτσι γίνεται άχαρη σέ βάρος φωνής κι' εμφάνισης.

Μού ξέφυγε και δε σημείωσα παραπάνω—πρός τιμή του συγγραφέα—πως στόν Παπαφλέσσα, άν και έργο πατριωτικό, και βολικό για τουτό, δέν γίνεται χρήση ανάλογων ρητορισμίων, που κάνουν έντυπωση και συγκινούν τόν άπλοτικό κομμάτι.

Τελειώνοντας νομίζω πως και με τόν Παπαφλέσσα δέν κέρδισε καθόλου, είτε από την άποψη του έργου, της σκηνοθεσίας ή της έρμηνείας, τίποτα τό «Καινούργιο θέατρο».

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ

Ο ΜΟΥΣΟΥΡΗΣ ΣΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ

οδίο της ζωής του Παπαφλέσσα και να τό δίνει γραμμένο ζωηρά κι' έξυπνα, ώστόσο και δομένο χωρίς συγκίνηση, έξωτερικά και έπιπόλαια.

Ο Παπαφλέσσας, στο μυστηριώδη της Βεκίτας, ρίχνει δυο ντουφεκιές στους Τούρκους που γυρεύουν να

ναι την έντολη από τόν Ήψηλάντη. Ο Παπαφλέσσας στο αμυβούλιο τών Κοτσαμπάσσηδων στη Βοστίτσα στο Άνάπλι, στο ταμπούρι του που, για να υπάξει κι' αυτός (και λίγο πριν ή Μαντά Μαυρογένους), έρχεται και φεύγει ο φιλέλληνας Χόου. Φαίνεται ότι τόν έγκαταλείπουνε και μένει για να πεθάνει, όσο που τέλος, σ' ένα έντυπωσιακό, (λίγο grand guignol) σκετάδι, άκούεται ένα φιλλασκαστό και μιά τάχα υποβλητική ψιθυριστή φωνή: ο θαυμασμός του Ήμπαρημ στην παληκαριά του Έλληνα επαναστάτη.

Σκηνές πληροφοριακές στις όποιες ο συγγραφέας δέν πλαταίνει—κι' ούτε θα ήταν δυνατό, τόσες που είναι—για να δώσει με άληθινή συγκίνηση τό δραματικό τύπο του ήρωα με την έξωτερική του άγωνία και δράση, τοποθετημένο στη ζωή και τό Ιστορικό που περιβάλλον. Δράσια γίνεται από τη σύγκρουση καταστάσεων, και τη δημιουργία ζωντανών αντιθέσεων. Τέτοιες μπορούσε να υπάρχουν βαθύτερα στόν άγώνα που έκανε μέσα του ο Έλληνας για να ξεσπάσει, να ξεσκλαβωθεί και να ζήσει. Όχι όμως στις έξωτερικές διαφορές αντίληψεων που μπορούσε να έχει τοτός μ' εκείνον, ο πιο γενναίος κι' άποφασιστικός με τόν πιο συντηρητικό. Στό βάθος ένας ήταν ο πόθος γερός και θετικός όλων, μιά ή γραμμή—τό απέδειξαν τά πράγματα—πρός τόν άγώνα και τηλευτεριά.

Ο κ. Μελάς διάλεξε για εύκολία του σίγουρα, αυτό τόν τρόπο (μόνο που νομίζω, δε θα πρέπει να μιλάει για αξιώσεις έργου, συγχρόνου και μάλιστα όπερσυγχρόνου). Και άν έγραψε, εκείνο τό διάλογο που έγραψε, με χαρακτηριστικά και έξυπνάδα, κι' άν σέ κάποια του μαστοριά όφείλεται τό ότι σκηνές, σάν εκείνες τών συμβούλιων στο Ήσαμλι και τη Βοστίτσα, έξωτερικά άσύνδετες—πως άλλες—δέν έκαναν την έντύπωση τών διαφόρων συμβούλιων που συνθη-